

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра менеджменту і адміністрування

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему: "Стратегія фінансового зростання підприємства "
(на матеріалах ППФБ «Золотий ключ»)

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
за напрямом підготовки 6.030601 „Менеджмент”

Виконав

студент 41 групи
напряму підготовки 6.030601
„Менеджмент”
Киришун С. В.

Науковий керівник

кандидат економічних наук,
доцент
Карпюк О.А.

Житомир – 2014

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗРОСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	6
1.1. Економічна сутність фінансового зростання	6
1.2. Методи та стратегії фінансового зростання на підприємстві.....	14
1.3. Планування та прогнозування як засоби підвищення фінансових показників.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТРАТЕГІЇ ТА ТАКТИКИ ФІНАНСОВОГО ЗРОСТАННЯ НА ППФБ «ЗОЛОТИЙ КЛЮЧ».....	32
2.1. Організаційно-економічна характеристика ППФБ «Золотий ключ» як суб'єкта господарювання.....	32
2.2. Аналіз фінансового зростання ППФБ «Золотий ключ».....	40
2.3. Оцінка факторів впливу на фінансове зростання ППФБ «Золотий ключ».....	53
2.4.Економічний ефект від запропонованих заходів та напрями оптимізації стратегії та тактики фінансового зростання на підприємстві.....	63
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	80
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Підприємство в умовах ринкової економіки стало центром економічної діяльності. Це найважливіша структурна частина й основна ланка економіки. На підприємстві вирішуються питання обсягу і асортименту продукції, що випускається, вибору постачальників і покупців, формування цін, ощадливої витрати ресурсів, застосування кадрів, високопродуктивної техніки і технології.

Функціонування фінансів підприємств здійснюється не автоматично, а з допомогою цілеспрямованої їх організації. Під організацією фінансів підприємств розуміють форми, методи, способи формування та використання ресурсів, контроль за їх кругооборотом для досягнення економічних цілей згідно з чинними законодавчими актами.

Ефективне управління фінансами значною мірою визначається рівнем розвитку та забезпечення фінансового зростання. Дослідження даного питання є особливо важливим сьогодні, коли відбуваються докорінні зміни у сфері фінансових відносин, ускладнення ринкової ситуації, постійна зміна зовнішніх і внутрішніх чинників.

В основу організації фінансів підприємств покладено комерційний розрахунок. За ринкової економіки господарський механізм саморозвитку базується на таких основних принципах: саморегулювання, самоокупність та самофінансування. Цим принципам відповідає комерційний розрахунок, тобто метод ведення господарювання, що полягає в постійному порівнюванні (у грошовому вираженні) витрат та результатів діяльності. Його метою є одержання максимального прибутку за мінімальних витрат капіталу та мінімально можливого ризику. Питання про те, що виробляти, як виробляти, для кого виробляти, за ринкових умов для підприємств визначається основним орієнтиром – прибутком.

Суб'єкт господарювання має справжню фінансову незалежність, тобто право самостійно вирішувати, що і як виробити, кому реалізувати продукцію, як розподілити виручку від реалізації продукції, як розпорядитися прибутком,

які фінансові ресурси формувати та як їх використовувати. Повна самостійність підприємств не означає, однак, відсутності будь-яких правил їхньої поведінки. Ці правила розроблено та законодавче закріплено у відповідних нормативних актах. Ясна річ, що підприємства можуть приймати рішення самостійно тільки в рамках чинних законів.

Суб'єкти фінансових відносин несуть реальну економічну відповідальність за результати діяльності та своєчасне виконання своїх зобов'язань перед постачальниками, споживачами, державою, банками. За своїми зобов'язаннями підприємство відповідає власним майном і доходами. За невиконання зобов'язань підприємством до нього застосовується система фінансових санкцій. Справді самостійне підприємство покриває свої втрати та збитки за рахунок фінансових резервів, системи страхування та за рахунок власного прибутку. Воно зобов'язане компенсувати збитки, завдані нераціональним використанням землі та інших природних ресурсів, забрудненням навколишнього середовища, порушенням безпеки виробництва.

Джерелом формування фінансових ресурсів підприємств є реально зароблені доходи від реалізації продукції та від фінансових інвестицій. Економічна відповідальність підприємства настільки велика, що його можуть оголосити банкрутом у разі завеликих збитків та неспроможності виконати зобов'язання перед кредиторами.

На організацію фінансів впливають організаційно-правові форми господарювання, сфера та характер діяльності підприємств. Це проявляється в процесі формування капіталу (статутного фонду), розподілу прибутку, утворення грошових фондів, внутрішньовідомчого розподілу засобів, у взаємовідносинах з бюджетом тощо.

Метою випускної роботи є більш детальне вивчення фінансового зростання діяльності суб'єктів підприємництва; вивчення критеріїв прийняття фінансових рішень; розгляд питань щодо формування операційного прибутку від фінансової діяльності.

Відповідно до поставленої мети в процесі виконання роботи були поставлені наступні завдання:

- опрацювати теоретичні аспекти сутності фінансового зростання підприємства;
- розглянути основні елементи фінансового зростання;
- охарактеризувати вибране для дослідження підприємство – ППБФ «Золотий ключ».
- дослідити фінансових методів, що застосовуються на підприємстві;
- проаналізувати систему фінансового зростання ППБФ «Золотий ключ»;
- визначити проблеми та шляхи вдосконалення фінансового зростання управління підприємством.

Предметом дослідження у випускній роботі виступає сукупність теоретичних та практичних завдань поставлених перед підприємством ППБФ «Золотий ключ» основним з яких являється стратегія фінансового зростання.

Для розкриття теми використовувалися різні методи та прийоми аналізу: математико-статистичні, методи економічної статистики, методи фінансового аналізу, прийоми групування, порівняння. А також нормативно-правові документи, періодичні видання, книги, інтернет-ресурси, внутрішні документи – річна фінансова звітність за 2011–2013 роки.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Основною метою фінансового зростання є одержання максимальної вигоди від функціонування підприємства в інтересах його власників. Зміст фінансового зростання полягає в ефективному використанні фінансового механізму для досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства.

Значення управління фінансами підприємств полягає в такій організації роботи фінансових служб, яка дає змогу залучати додаткові фінансові ресурси на найвигідніших умовах, інвестувати їх із найбільшим ефектом, проводити прибуткові операції на фінансовому ринку.

Дуже важливим у процесі управління фінансами підприємств є визначення такої потреби в оборотних коштах, яка забезпечувала б мінімально необхідні розміри виробничих запасів, незавершеного виробництва, залишків готової продукції для виконання виробничої програми.

У дипломній роботі розглянуті теоретичні аспекти управління фінансами підприємства та проведено аналіз управління фінансами підприємства на прикладі ППБФ «Золотий ключ», а також розроблено рекомендації щодо вдосконалення управління фінансами досліджуваного підприємства.

Майно підприємства на початок 2011 року дорівнювало 17873,5 тис. грн.. За звітний період 2013 року спостерігається збільшення майна на 6543,4 тис. грн. В структурі активів підприємства найбільшу питому вагу на початок 2011 року займали необоротні активи і це свідчило про недостатню мобільність майна. В свою чергу на початок 2013 року найбільший внесок у формування оборотних активів підприємства внесли кошти у розрахунках, а саме дебіторська заборгованість. Але за 2011 – 2013 рік спостерігається зменшення питомої ваги необоротних активів. За рахунок цього збільшувалася питома вага оборотних активів. На кінець 2013 року підприємство має „важку” структуру активів, а це свідчить про значні накладні витрати, високу чутливість до зміни виручки та сприяє зменшенню оборотності майна.

Основним джерелом формування майна ППБФ «Золотий ключ» є

позиковий капітал. Найбільш питому вагу власного капіталу підприємство мало на кінець 2011 року, але на кінець 2013 року вона збільшилась. Зменшення питомої ваги власного капіталу означає зміну співвідношення власного та позичкового капіталу, яке веде до зміни фінансової стійкості. Зобов'язання підприємства складаються на 100% з поточних, які в свою чергу складаються тільки з кредиторської заборгованості. Підприємство не користується довгостроковими позичками та не створює забезпечення наступних витрат та платежів.

У звітному 2013 році відбулося перевиконання плану підприємства по таким показникам, як виручка від реалізації на 3,9%, собівартість реалізованої продукції на 2,5%, прибуток від операційної діяльності в 2,3 раза, прибуток від звичайної діяльності в 2,42 раза тощо. Потенційна дохідність товариства за 2011-2013 роки поступово зменшувалася, що було спричинено збільшенням обсягів продажу. Доходи товариства сформовані в цілому за рахунок доходів, отриманих у результаті операційної діяльності.

В діяльності товариства спостерігаються випереджальні темпи зростання доходів порівняно з темпами зростання витрат: 24,6% проти 2,5% відповідно.

Відбувалося зменшення чистого грошового потоку від операційної діяльності, що пов'язане із значним збільшенням оборотних активів.

У товаристві прослідковується тенденція до зростання впливу усіх фінансових важелів: прибутку, доходу, амортизаційних відрахувань, цін та податків.

На підставі аналізу показників фінансового стану ППБФ «Золотий ключ» можна зробити висновок, що підприємство є прибутковим та характеризується високим рівнем ліквідності та платоспроможності, що свідчить про те що той фінансовий механізм, який розроблений у даному є ефективним, адже підприємство отримує стабільні зростаючі прибутки. Тому подальшою метою фінансового управління даного підприємства має бути подальше забезпечення стійкості фінансового стану товариства, зростання обсягів випуску якісної конкурентоздатної продукції, економія ресурсів, впровадження інновацій та

також інвестування пріоритетних сфер виробництва.

Розробка стратегії, як шлях покращення управління фінансового менеджменту підприємства дасть можливість підвищити ефективність господарювання та вивільнити кошти для розширення виробництва і підвищити прибутковість підприємства.

Для того щоб поліпшити фінансовий стан ППБФ «Золотий ключ», необхідно нормалізувати поточну фінансову ситуацію, збалансувати і синхронізувати надходження і витрати його коштів.

Необхідно скоротити поточні витрати підприємства з метою попередження зростання фінансових зобов'язань і реалізації окремих видів активів з метою збільшення позитивного грошового потоку.

Після цього слід вжити тактичних заходів, спрямованих на досягнення фінансової рівноваги підприємства в майбутньому періоді, за принципом "стискання підприємства", тобто перевищення обсягу генерування над обсягом споживання власних фінансових ресурсів.

Повна фінансова стабілізація досягається за умови, якщо підприємство забезпечило тривалу фінансову рівновагу. Тому стратегічний механізм захисних заходів має бути спрямовано на підтримку фінансової стабільності підприємства протягом тривалого періоду.

Один із шляхів удосконалення фінансового стану впровадження системи контролінгу на підприємстві та системи управління капіталом підприємства, що принесе позитивний ефект на господарські процеси.

Враховуючи цю негативну особливість лінійної організації управління, підприємству можна рекомендувати впровадження служби контролінгу з погляду штабної функції.

Органічно вбудована в систему економічних служб підприємства служба контролінгу є функціонально відособленим напрямом в його роботі, який дозволяє оптимізувати діяльність інших економічних служб з погляду аналітичних позицій, а також можливість якнайповніші реалізувати вироблення альтернативних підходів для ухвалення оперативних і стратегічних

управлінських рішень.

Виконання вимог дозволить охарактеризувати роботу служби контролінгу ефективною. До них відносяться: створення системи збору оперативної інформації; формування аналітичних звітів по витратах для керівників; збільшення ступеня деталізації інформації про витрати; рекомендації по ціноутворенню; аналіз і вдосконалення документообігу; допомога в постановці задачі по автоматизації обробки інформації про фінансово-господарську діяльність і ін.

Також на підприємстві існує нормальне забезпечення сировиною та матеріалами, а також раціональним їх використанням. Але маркетингові дослідження ринку сировини майже не розвинені, внаслідок чого підприємство часто закуповує сировину.

Таким чином, враховуючи оцінку ефективності заходів в умовах невизначеності і ризику, а також приймаючи до уваги наявні джерела фінансування, в першу чергу власні, можна встановити переважні варіанти управлінських рішень: модернізація устаткування і обладнання; своєчасна поставка сировини і матеріалів; удосконалення договірної системи з постачальниками сировини і матеріалів.

Єдиним правильним рішенням для підприємства в умовах, що склалися, є реалізація альтернативи щодо модернізації устаткування і обладнання із найбільшою величиною економічного ефекту 11916,2 тис. грн. Також, можливості підприємства дозволяють реалізувати додатково ще такі альтернативи – своєчасна поставка сировини і матеріалів з величиною економічного ефекту 31,2 тис. грн. та удосконалення договірної системи з постачальниками з величиною економічного ефекту 30,8 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аксентюк М.М. Роль контролера в управлінській діяльності // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9. – С. 187–191. 2. Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. – 4-те вид., випр. та доп. – К. : Знання, КОО ; Л. : Видавництво Львів. банк. ін-ту НБУ. – 566 с.
2. Басюк Т. Інвестиційний контролінг: проблеми і перспективи // Економіка України. - 2010. - № 6. - С. 32-37.
3. Боєнко Л. Лист щодо можливості включення до складу податкового кредиту суми податкового векселя // Все про бухгалтерський облік. – 2009. – №55. – С.18-21.
4. Бондарчук Л.В. Удосконалення організаційної структури підприємства в системі ефективного менеджменту персоналу/ Л.В. Бондарчук // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. - №1. – С. 101-104
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський учет в странах мира: [Учебное пособие] / Под. ред. проф. Ф.Ф. Бутинца / Вып. 2. – Житомир: ЖГТУ, 2008. – 484 с.
6. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинця та ін.] Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме видання, доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2009. – 912 с.
7. Виговська Н.Г. Ідентифікація об’єктів контролю в різних господарських системах / Н.Г. Виговська // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Серія: Економічні науки. – 2008. – № 1(39). – С. 35-40.
8. Галасюк В.В. Проблемы теории принятия экономических решений : монография / В.В. Галасюк. – Днепропетровск: Новая идеология, 2008. – С.221-232.
9. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
10. Деменіна О. М. Методика оцінки ефективності системи оперативного

- контролінгу на промисловому підприємстві/ Деменіна О. М. // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - № 8. - С. 158 – 163.
11. Денисюк О.Г. Система управління майновим потенціалом підприємства / О.Г. Денисюк // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Серія: Економічні науки. – 2008. – № 1(43). – С. 163-171.
  12. Економічний аналіз: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”] / за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2008. – 680 с.
  13. Економічний аналіз: [навч. посіб.] / [М.А. Болю, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк та ін.]; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Т. Чумаченко. – вид.2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2009 . – 556 с.
  14. Завгородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. – 2-ге видання, виправлене і доповнене. – Львів: Видавництво “Центр Європи”, 2010. – 576 с.
  15. Зятковський І. Бюджетування як основа впровадження контролінгу на підприємстві // Актуальні проблеми економіки. - 2009. - № 4. - С.48-51
  16. Карминский А.М., Оленев Н.И., Примак А.Г., Фалько С.Г./ Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях./ – М.: Изд-во "Финансы и статистика", 2009. – 256 с.
  17. Килимнюк В. Еволюція контролінгу, його місце та роль в економіці підприємства / В. Килимнюк // Економіст. – 2010. - №1. – С.23-29.
  18. Куценко О.В. Удосконалення організаційної структури управління підприємством / О.В. Куценко // Сучасні тенденції розвитку економічної науки в Україні. – 2010. - №3. – С. 12-18.
  19. Логвіненко Є.І. Аналіз ускладнення організаційної структури підприємства від впровадження механізму управління інноваційною діяльністю / Є.І. Логвіненко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. - № 6. - Т. 3. – С. 261-265.
  20. Мамішев А. Зміст і призначення контролю в механізмі управління // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. – № 3. – С. 5–10.

21. Манн Р., Майер Э., Контроллинг для начинающих. Система управления прибылью.– М. : Изд-во "Финансы и статистика", 2008. – 301 с.
22. Матицина Н.О. Фінансова політика підприємства як інструмент управління дебіторською заборгованістю / Н.О. Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – №7. – С.25-28.
23. Мацибора, В.І. Економіка підприємства: [навч. посібник] / В.І. Мацибора, В. К. Збарський, Т. В. Мацибора. - К. : Каравела, 2008. – 312 с.
24. Менеджмент процессов / Под ред. Й. Беккера, Л. Вилкова, В. Таратухина, М. Кугелера, М. Роземмана; [пер. с нем.]. – М.: Эксмо, 2007. – 384 с.
25. Метеленко Н.Г. Теоретичні аспекти організації виробництва в умовах розробки концепції проектування організаційної структури управління промисловим підприємством / Н.Г.Метеленко // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – №11. – С.23-28.
26. Метеленко Н.Г. Формування організаційної структури управління як складової внутрішньогосподарського механізму промислового підприємства / Н.Г.Метеленко // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – №10. – С.46-49.
27. Мних Є.В. Економічний аналіз: [підручник] / Є.В. Мних. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 412 с.
28. Морозов Д.М. Сучасна концепція контролінгу в контексті корегування фінансових планів/ Д.М. Морозов // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 11. - С. 136 - 148.
29. Нидлз Б. Принцип учета. Пер. С англ. / Под ред.. Соколова Я. В. – 2-е изд., стереотип. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 496 с.
30. Новікова І. Програмне інформаційне забезпечення системи контролінгу // Актуальні проблеми економіки. - 2011. - № 9. - С. 45-48
31. Новікова І. Шляхи застосування системи фінансового контролінгу у діяльності вітчизняних підприємств // Актуальні проблеми економіки. –

2010 - №4.- 35-40с.

32. Партика І.В. Чинники формування раціональних організаційних структур управління підприємствами / І.В. Партика // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.11. – С. 259-263.
33. Петренко С.А. Порівняльний аналіз моделей організаційних структур підприємства / С.А. Петренко // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2010. - №1(3). – С. 245-252.
34. Піднебесна Т. Погашено заборгованість минулого року за власними надходженнями: як можна використати кошти / Т. Піднебесна // Все про бухгалтерський облік. – 2008. – №115. – С.36-38.
35. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний вісник України від 10.12.2010 - 2010 р., № 92, том 1, стор. 9, стаття 3248, код акту 53775/2010.
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене наказом Міністерства фінансів України № 87 від 31.03.99 р.
37. Полякова Л.М. Аудит організаційної структури управління підприємством та визначення її ефективності / Л.М. Полякова, Н.І. Демків // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2011. - №714. – С. 132-137.
38. Полятикін С.О. Використання інформаційних систем в обліку розрахунків з покупцями та замовниками / С.О. Полятикін // Збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції магістрів та студентів „Облік та аудит: теорія, практика, перспективи”. Мелітополь, 17-19 червня 2005. – С. 188-189
39. Попченко Е.Л., Ермаков Н.Б., Бизнес – контроллинг. – М. : Альфа-Пресс, 2008. – 288 с.
40. Портна О.В. Контролінг: Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія-2006», 2007. – 190 с., Петренко С.Н. Контроллинг / Учебное пособие. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2009. – 328 с.
41. Пушкар М.С. Пушкар Р.М. Контролінг – інформаційна підсистема

- стратегічного менеджменту: Монографія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2012. – 370 с.
42. Романів М.В. Державний фінансовий контроль і аудит. Навчально-методичний посібник. – К.: ТОВ “НІОС”, 2008. – 224 с.
  43. Рузмайка І.В. Можливість розвитку організаційної структури управління підприємством – пріоритетні варіанти побудови / І.В. Рузмайка, О.М. Гай // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – №7-8. – С.133-138.
  44. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навч. посіб.] / Г.В.Савицька. – [3-тє вид., випр. і доп.] - К.: Знання, 2007. - 662 с.
  45. Соломенко Д. Продавець стягує сумнівну заборгованість: облік у покупця / Д. Соломенко // Все про бухгалтерський облік. – 2010. – № 101(1255). – С.6- 12
  46. Стефанюк І. Б. Поняття, сутність і причини виникнення контролінгу // Фінанси України. - 2008. - № 2. - С.146-153.
  47. Сухарєва Л. Проблеми адаптації і передумови організації контролінгу у вітчизняній теорії і практиці / Л. Сухарєва // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. - №8. – С.11-17.
  48. Сучасні концепції менеджменту: [навч. посіб.] / Л.І. Федулова. – К.: ЦНЛ, 2007. – 536 с.
  49. Терещенко О.О. Контролінг у системі антикризового управління підприємством / О.О. Терещенко // Фінанси України. - №12. – С.26-32.
  50. Травянюк О. Система контролінгу в управлінні підприємством // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2010. - № 3. - С. 307-311
  51. Федоровський Є. Звичайна ціна: очима покупця // Все про бухгалтерський облік. – 2007. – №43(1320). – С.56-58.
  52. Фінанси підприємств: Підручник. За ред. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2000. – 568с.
  53. Харів П.С. Економіка підприємства: Збірник задач і тестів: Навч. посіб. - 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Знання, 2008. - 357 с.

54. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003
<http://zakon1.rada.gov.ua/>.
55. Цигилик І. І. Контролінг : Навчальний посібник у схемах і таблицях/ І. І. Цигилик М-во освіти і науки України, Ін-т менеджменту та економіки Галицька академія . -К.: Центр навчальної літератури, 2008. -74 с.
56. Цигилик І. І. Стратегія і контролінг в системі внутрішнього економічного механізму підприємства. // Економіка. Фінанси. Право. - 2008. - № 11. - С. 11-14
57. Цигилик І.І. Контролінг в системі управління // Актуальні проблеми економіки. - 2010. - № 3. - С. 117 – 123
58. Чернелевський Л.М. Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі. Підручник. – К., 2011.– 412 с.
59. Чистова Д.В., Таранова А.В., Заремба О.А., Заремба А.В.: 1С:Підприємство 7.7 Конфігурація „Бухгалтерський облік" для України. 2012. – 234 с.
60. Шегда А.В. Менеджмент: [учебник] / А.В. Шегда. — [3-е изд., испр. и доп.] — К.; Знання, 2008. — 645 с.
61. Шишкін В.О. Організація управління господарською діяльністю підприємства / В.О. Шишкін, Р.В. Корнєєва // Інвестиції : підприємництво Держава та регіони. – 2008. – №11. – С. 23-28.
62. Яковлев Ю.П., Контролінг на базі інформаційних технологій. – К. : Центр навч. Літератури, 2006. – 318 с
63. Яковлев Ю.П. Контролінг на базі інформаційних технологій: Навч. посіб./ Яковлев Ю. П.- К.: Кондор, 2008.- 400 с.